

Rolnummer 5697
Arrest nr. 28/2015 van 12 maart 2015

ARREST

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 19^{quater} van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, gesteld door de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en J. Spreutels, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest nr. 224.262 van 4 juli 2013 in zake Marianne de Moffarts tegen de Vlaamse Gemeenschap, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 11 juli 2013, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 19^{quater} van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, zoals ingevoegd bij decreet van 8 mei 2009 betreffende het onderwijs XIX, artikel 129, § 2, van de Grondwet, in de mate dat deze bepaling onverschillig toepassing vindt in het Nederlandse taalgebied, met inbegrip van de gemeenten met bijzonder taalstatuut ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Marianne de Moffarts, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. F. Gosselin, advocaat bij de balie te Brussel;
- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Peeters, advocaat bij de balie te Brussel;
- de Vlaamse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Devers, advocaat bij de balie te Gent.

De Vlaamse Regering heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 27 mei 2014, heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en J.-P. Snappe te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 18 juni 2014 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 18 juni 2014 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeshil*

De verzoekende partij voor de verwijzende rechter werd op 1 januari 2005 vast benoemd voor veertien lestijden in een Franstalige gesubsidieerde vrije basisschool te Wezembeek-Oppem.

Op 1 december 2006 deelt de Vlaamse Gemeenschap, verwerende partij in het bodemgeshil, aan de verzoekende partij mee geen uitvoering te kunnen geven aan de uitbreiding van de vaste benoeming voor 1/24, met ingang van 1 januari 2006, omdat de verzoekende partij niet voldoet aan artikel 27 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, waardoor die uitbreiding strijdig is met de bepalingen van artikel 19, § 2, en artikel 31, § 1, eerste lid, van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van

sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding. Voormelde weigering van de Vlaamse Gemeenschap werd evenwel bij arrest nr. 209.128 van de Raad van State van 24 november 2010 vernietigd, omdat een gesubsidieerde onderwijsinstelling niet kan worden geacht te vallen onder het toepassingsgebied van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

Op 29 juni 2010 deelt de Vlaamse Gemeenschap aan de verzoekende partij mee dat een personeelslid in een Franstalige school pas aangesteld en bezoldigd kan worden indien dat personeelslid de kennis van de bestuurstaal, het Nederlands, aantoot; het voldoen aan de taalwetgeving is een subsidiëringsvoorwaarde. Ze herhaalt die stelling nogmaals in de brieven, verstuurd aan de betrokken onderwijsinstelling, op 6 april 2011 en 29 november 2011.

Op 18 januari 2012 beslist de Franstalige school, ondanks de stellingname van de Vlaamse Gemeenschap, de benoeming van de verzoekende partij uit te breiden. Op 27 maart 2012 deelt de Vlaamse Gemeenschap aan het schoolbestuur mee dat zij de uitbreiding van de vaste benoeming niet kan uitvoeren, omdat het betrokken personeelslid niet voldoet aan de taalwetten. Het is tegen die beslissing dat de verzoekende partij beroep tot vernietiging heeft ingediend bij de Raad van State.

De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State stelt dienaangaande vast dat, op grond van artikel 31, § 1, van het decreet van 27 maart 1991, gelezen in samenhang met artikel 19, § 1, 2°, van hetzelfde decreet, een personeelslid moet voldoen aan de taalvereisten, zoals bepaald in artikel 19^{quater}, op het ogenblik van de vaste benoeming.

De afdeling bestuursrechtspraak stelt vervolgens vast dat de bestreden beslissing steunt op artikel 19^{quater} van het decreet 27 maart 1991; hetgeen voormeld artikel regelt, is door de decreetgever opgevat als een onderwijsmaterie zoals bedoeld in artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet en is daardoor ook van toepassing op het vrij gesubsidieerd onderwijs in het algemeen en op de verzoekende partij in het bijzonder.

Daarop stelt de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bovenvermelde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De Ministerraad verwijst, voor wat de bevoegdheid inzake het taalgebruik in bestuurszaken betreft, naar het advies 49.490/AV van 24 mei 2011 van de afdeling wetgeving van de Raad van State over het voorontwerp van decreet « tot regeling van het bewijs van taalkennis, vereist door de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en door de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2010-2011, nr. 1239/1, pp. 23-38).

A.2.1. De Vlaamse Regering situeert allereerst het juridisch kader van het vernietigingsberoep, ingediend bij de Raad van State. Daartoe worden artikel VIII.34 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het onderwijs XIX en artikel 19^{quater} van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding (hierna : « Rechtspositiedecreet »), geciteerd. Voormelde artikelen zijn in werking getreden op 1 september 2009.

Ingevolge voormelde bepalingen heeft de Vlaamse Gemeenschap, vanuit haar grondwettelijke bevoegdheid inzake onderwijs, een gedifferentieerd stelsel van taalkennis ingevoerd voor het onderwijs-, bestuurs- en administratief personeel van erkende en gesubsidieerde onderwijsinstellingen, in het geval waarin de bestuurstaal niet dezelfde is als de onderwijstaal. Dat taalstelsel is gebaseerd op het taalstelsel van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, waardoor het mogelijk is te voorzien in een verplichte taalkennis op het functionele niveau. Het is tevens van toepassing op personeelsleden van de onderwijsinstellingen in de randgemeenten en van de zogenaamde unicommunautaire instellingen en hun personeelsleden in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

A.2.2. Overeenkomstig de vaste rechtspraak van het Hof is de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake het onderwijs allesomvattend, wat betekent dat in artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet alle aspecten van het onderwijs worden bedoeld, vermits het de bedoeling was van de Grondwetgever een integrale overheveling van het onderwijs aan de gemeenschappen te realiseren.

Dienvolgens meent de Vlaamse Regering dat de gemeenschappen exclusief bevoegd zijn inzake personeelsaangelegenheden, hun administratief en geldelijk statuut, met inbegrip van het niet-gesubsidieerd onderwijspersoneel, alsook het niet-onderwijzend personeel. Tevens wordt algemeen aanvaard dat de in artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet opgenomen uitsluitingen van bevoegdheid limitatief te interpreteren zijn (zie bijvoorbeeld arrest nr. 2/2006) en dat zelfs andere, met de volheid van bevoegdheid inzake onderwijs aan de gemeenschappen strijdige, bevoegdheidsverdelende regelgeving moet wijken, respectievelijk niet kan worden toegepast (zie bijvoorbeeld arresten nrs. 44/2005 en 154/2005).

Daarnaast hebben de decreten, genomen op grond van artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet, kracht van wet in het Nederlandse taalgebied en in het Franse taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of de andere gemeenschap.

A.2.3. Aansluitend bij de onderwijsbevoegdheid van artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet zijn de gemeenschappen, volgens de Vlaamse Regering, overeenkomstig artikel 129, § 1, van de Grondwet, tevens bevoegd voor het regelen, bij decreet, met uitsluiting van de federale wetgever, en elk voor zich, van het gebruik van de talen voor (1) de bestuurszaken en (2) het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen.

Een uitzondering wordt daarop gevormd door artikel 129, § 2, van de Grondwet, ingevolge hetwelk de decreten van de gemeenschappen geen kracht van wet hebben wat betreft de gemeenten of groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat.

De prejudiciële vraag heeft, volgens de Vlaamse Regering, betrekking op de vraag of de Vlaamse Gemeenschap wel gerechtigd was het toepassingsgebied van artikel 19^{quater} van het Rechtspositiedecreet onverkort te laten gelden op het volledige Nederlandse taalgebied, met inbegrip van de gemeenten met een bijzonder taalstatuut, waarbij moet worden opgemerkt dat het voorschrift van het voormelde artikel 19^{quater} niet de onderwijstaal betreft, maar de kennis van de bestuurstaal bij de personeelsleden van de onderwijsinstellingen.

A.2.4. Verwijzend naar arresten van het Hof (nrs. 17/86, 18/90 en 62/2000) merkt de Vlaamse Regering op dat onder het « regelen van het gebruik van talen » dient te worden verstaan, zowel het opleggen van het gebruik van een bepaalde taal, als het verbod van het gebruik van een bepaalde taal en het verbod van het verbieden van het gebruik van een bepaalde taal. Ook in het arrest nr. 65/2006 wordt, volgens de Vlaamse Regering, dat onderscheid duidelijk gemaakt, waaraan nog kan worden toegevoegd dat de bevoegde wetgever niet alleen verplichtingen inzake taalgebruik en taalkennis mag opleggen voor het onderwijs dat de leerkracht mag verstrekken, maar ook het gebruik en de kennis van de bestuurstaal die noodzakelijk zijn voor de goede werking van de gemeentelijke organisatie waartoe die onderwijzer toetreedt.

Er dient derhalve een onderscheid te worden gemaakt tussen de taalkennisregeling, enerzijds, en de regels inzake taalgebruik, anderzijds. Ook de rechtsleer volgt dat standpunt.

Toegepast op onderliggend geschil, merkt de Vlaamse Gemeenschap op dat de in het geding zijnde regeling uitsluitend betrekking heeft op de taalkennisvereisten, en niet op het taalgebruik, zodat de gemeenschappen hun bevoegdheid putten uit artikel 127 van de Grondwet en niet uit artikel 129 van de Grondwet.

De voorgaande stelling wordt, volgens de Vlaamse Regering, ondersteund door de vaststelling dat de Vlaamse decreetgever zijn onderwijsbevoegdheid op een genuanceerde wijze heeft uitgeoefend (zie arrest nr. 65/2006), aangezien de decreetgever een beroep heeft gedaan op een objectief referentiekader, te weten het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen. Bovendien heeft de Vlaamse decreetgever, in het belang van zowel de onderwijsinstellingen als de bedoelde personeelsleden, gekozen voor een geïntegreerde regelgeving, waarbij aanstellings- en bevorderingsvoorwaarden inzake de taalkennis in een geïntegreerd administratief personeelsstatuut zijn opgenomen.

A.3.1. De verzoekende partij voor de verwijzende rechter citeert allereerst artikel 129, § 1, 2°, en § 2, van de Grondwet, alsook artikel 127 van de Grondwet. Uit beide grondwetsartikelen dient te worden afgeleid dat wanneer de gemeenschappen bevoegd zijn inzake onderwijs en inzake het gebruik van de talen voor het onderwijs, zij die bevoegdheden territoriaal gezien zeer verschillend uitoefenen. Immers, voor wat betreft de territoriale bevoegdheid inzake het gebruik van de talen voor het onderwijs, zijn de gemeenschappen niet bevoegd ten aanzien van de gemeenten met een bijzonder taalstatuut, waarvoor de federale wetgever, met een bijzonderemeerderheidswet, exclusief bevoegd blijft.

A.3.2. Overeenkomstig de vaste adviespraktijk van de afdeling wetgeving van de Raad van State dient, volgens de verzoekende partij voor de verwijzende rechter, te worden aangenomen dat regelingen aangaande de taalkennis moeten worden beschouwd als regelingen aangaande het gebruik van de talen (zie onder meer advies nr. 35.513/2, 13 juni 2003, *Parl. St.*, Franse Gemeenschapsraad, 2002-2003, nr. 428/1, p. 50; advies nr. 33.808/I/VR, 12 november 2002, *Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2002-2003, nr. 1571/1, p. 259, advies nr. 46.096/I, 23 februari 2009, nr. 2159/1, p. 308). De algemene vergadering van de afdeling wetgeving van de Raad van State heeft eveneens bevestigd dat zelfs indien een onderscheid zou kunnen worden gemaakt tussen de regeling van het gebruik van de talen, enerzijds, en de regeling van de taalkennis, anderzijds, de overheid die bevoegd is om het gebruik van de talen te regelen niet verschilt van de overheid die bevoegd is om de taalkennis te regelen (advies nr. 49.490/AV, 24 mei 2011, *Parl. St.*, 2010-2011, nr. 1239/1, p. 30).

A.3.3. In zijn arrest nr. 65/2006 heeft het Hof geoordeeld dat artikel 27 van de Bestuurstaalwet niet het gebruik regelt van de talen doch een taalkennisvereiste voorschrijft ten aanzien van diegenen die in een ambt of betrekking benoemd of bevorderd kunnen worden in de plaatselijke diensten van de randgemeenten. Die bepaling is een noodzakelijk corollarium van artikel 23 van de Bestuurstaalwet en kan bijgevolg niet in strijd zijn met artikel 30 van de Grondwet. Volgens die rechtspraak zijn de vereisten van de taalkennis bijgevolg een corollarium van de mogelijkheid om zich uit te drukken in de taal van zijn keuze. Er dient evenwel rekening te worden gehouden met het feit dat die leerkrachten zijn benoemd om onderwijs in het Frans te verstrekken in scholen waarvan de onderwijstaal het Frans is. Bijgevolg is het niet verantwoord om voor hen dezelfde eisen inzake het niveau van de kennis van de taal van het taalgebied te stellen als voor de schooloverheden en de andere gemeentelijke ambtenaren. In zoverre artikel 53 van de Bestuurstaalwet geen bepaling bevat die de Koning (en dus niet de Vlaamse Regering) machtigt SELOR toe te staan het niveau van de taalkennis aan te passen aan de aard van de uitgeoefende functie, heeft het onevenredige gevolgen.

Die uitdrukkelijke precisering bevestigt, volgens de verzoekende partij voor de verwijzende rechter, dat de taalkennisvereiste voortvloeit uit de regeling van het gebruik van de talen, in de zin dat enkel de overheid die bevoegd is voor het gebruik van de talen tevens bevoegd moet worden geacht om de taalkennisvereiste te regelen. Dienvolgens dient dus de federale wetgevende macht als bevoegde overheid te worden aangemerkt, aangezien de taalkennisvereiste voortvloeit uit de gecoördineerde wetten op het taalgebruik.

A.3.4. Verwijzend naar de arresten nrs. 10/86 en 29/86, meent de verzoekende partij voor de verwijzende rechter dat het Hof het nodig acht om, bij het vaststellen van de territoriale bevoegdheid, rekening te houden met de uitzonderingen bepaald in artikel 129, § 2, van de Grondwet, zo niet overschrijdt de gemeenschap haar territoriale bevoegdheid.

In casu heeft de Vlaamse decreetgever dit niet gedaan; integendeel, de in het geding zijnde bepaling heeft de bedoeling de bestuurstaal in de scholen van de gemeenten met een bijzonder taalstatuut te regelen.

A.3.5. Als laatste punt wijst de verzoekende partij voor de verwijzende rechter op het beginsel van de federale loyauteit, zoals bepaald in artikel 143, § 1, van de Grondwet. Ongeacht of de regeling van het taalgebruik in de taalgrensgemeenten betrekking heeft op administratieve aangelegenheden, dan wel op onderwijs, is het noodzakelijk vast te stellen dat de federale bevoegdheid absoluut en exclusief is. Voormelde federale bevoegdheid zal dus in elk geval worden beperkt wanneer men de stelling van de Vlaamse Regering zou aanvaarden, waarbij de federale wetgever dan nog enkel als een passieve toeschouwer zal worden beschouwd aangaande de door de Vlaamse Gemeenschap opgelegde modaliteiten.

A.4.1. De Vlaamse Regering merkt, in haar memorie van antwoord, op dat het advies van de afdeling wetgeving nr. 49.490/AV van 24 mei 2011 de toepassing van artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet onbesproken laat en zich enkel beperkt tot de vaststelling dat de bevoegdheid om de taalkennis te regelen, gezien vanuit de Bestuurstaalwet, altijd het noodzakelijke corollarium is van de bevoegdheid om het taalgebruik te regelen.

Die stelling kan evenwel weerlegd worden door te verwijzen naar de rechtspraak van het Hof waarbij het Hof het begrip « taalgebruik » niet uitbreidt tot de « taalkennis » (arrest nr. 17/86) of tot het « begrijpen » van de taal. Ook is de voorwaarde van bereidheid om het Nederlands te leren, geen verplichting voor de betrokken persoon om ook die taal te gebruiken, zodat geen afbreuk wordt gedaan aan de vrijheid van taalgebruik (arrest nr. 101/2008).

Het door het Hof gemaakte onderscheid tussen het taalgebruik en de taalkennis is, volgens de Vlaamse Regering, vaste rechtspraak (arresten nrs. 17/86, 18/90, 62/2000, 65/2006) en in de visie van de Vlaamse Regering, is het opleggen van taalkennisvereisten niet *ipso facto* een regel van het taalgebruik. Verwijzend naar het arrest nr. 65/2006 (overweging B.13.2) meent de Vlaamse Regering dat die rechtspraak ook hier dient te worden toegepast.

A.4.2. Zowel het Rechtspositiedecreet als het decreet van 8 mei 2009 betreffende het onderwijs XIX hebben betrekking op gemeenschapsaangelegenheden, te weten artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet. Dat lijkt, volgens de Vlaamse Regering, zelfs het advies nr. 49.490/AV niet *a priori* uit te sluiten.

Gelet op de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake het onderwijs in al zijn aspecten, waardoor de materiële bevoegdheid in die materie volledig bij de gemeenschappen ligt, dient een corollarium, dan wel de noodzakelijkheid daartoe, tussen taalgebruik en taalkennis in die specifieke materie te worden doorbroken en dient artikel 129, § 2, van de Grondwet in die mate te wijken voor artikel 127, § 1, 2°, van de Grondwet. Dit is met name het geval wanneer de gemeenschappen op dit vlak van hun onderwijsbevoegdheid functioneel, genuanceerd en in proportionaliteit tot de nagestreefde doelstelling, gebruik hebben gemaakt.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 19^{quater} van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding (hierna : « Rechtspositiedecreet »), zoals ingevoegd bij artikel VIII.34 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het onderwijs XIX en aangevuld bij artikel VII.18 van het decreet van 9 juli 2010 betreffende het onderwijs XX.

Artikel 19^{quater} bepaalt :

« Indien de bestuurstaal niet dezelfde taal is als de onderwijstaal, moet het personeelslid dat behoort tot een selectie- of bevorderingsambt van het bestuurs- en onderwijzend personeel, tot een pedagogische begeleidingsdienst, tot het ambt van administratief medewerker of een ambt van het administratief personeel de bestuurstaal beheersen op niveau B1 van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen.

Indien de bestuurstaal niet dezelfde taal is als de onderwijstaal, moet het personeelslid dat niet bedoeld is in het eerste lid de bestuurstaal beheersen op niveau A2 van het Gemeenschappelijk Europees referentiekader voor Talen.

Een personeelslid voldoet aan de taalvereisten voor de bestuurstaal als hij in het bezit is van een bekwaamheidsbewijs dat behaald is in de bestuurstaal aan een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde Nederlandstalige onderwijsinstelling ».

B.2. Het verwijzende rechtscollege wenst van het Hof te vernemen of artikel 19^{quater} van het Rechtspositiedecreet, artikel 129, § 2, van de Grondwet schendt in zoverre die bepaling van toepassing is in het gehele Nederlandse taalgebied, met inbegrip van de gemeenten met een bijzonder taalstatuut.

Uit het verwijzingsarrest volgt dat de verzoekende partij voor de Raad van State een leerkracht is die personeelslid is van een Franstalige basisschool die tot het gesubsidieerd vrij onderwijs behoort en die gevestigd is in een gemeente met een bijzonder taalstatuut, namelijk Wezembeek-Oppem. Het Hof beperkt zijn onderzoek tot de situatie van het personeel van het gesubsidieerd vrij onderwijs, zoals geregeld door het tweede lid van de in dit geval in het geding zijnde bepaling.

B.3.1. Artikel 129, § 1, 1° en 2°, en § 2, van de Grondwet bepaalt :

« § 1. De Parlementen van de Vlaamse en Franse Gemeenschap regelen, bij uitsluiting van de federale wetgever, elk voor zich, bij decreet, het gebruik van de talen voor :

1° de bestuurszaken;

2° het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen;

[...]

§ 2. Deze decreten hebben kracht van wet, respectievelijk in het Nederlandse taalgebied en in het Franse taalgebied, uitgezonderd wat betreft :

- de gemeenten of groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat. Voor deze gemeenten kan in de bepalingen betreffende het gebruik van de talen voor de aangelegenheden bedoeld in § 1 geen verandering worden aangebracht dan bij een wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, bepaalde meerderheid;

[...] ».

B.3.2. Uit de voormelde bepaling blijkt dat de Parlementen van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, bij uitsluiting van de federale wetgever, elk voor zich, bij decreet, het gebruik van de talen voor de vermelde aangelegenheden kunnen regelen.

Die decreten hebben kracht van wet, respectievelijk in het Nederlandse taalgebied en in het Franse taalgebied, uitgezonderd wat betreft de gemeenten of groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat.

B.3.3. Daaruit volgt dat voor die gemeenten de federale wetgever als enige bevoegd is om het gebruik van de talen voor de beide voormelde aangelegenheden te regelen en dat in de regels betreffende het gebruik van de talen in die beide aangelegenheden geen verandering kan worden aangebracht dan bij een wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, van de Grondwet bepaalde meerderheid.

B.3.4. Die bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen, ongeacht of zij aan de federale overheid dan wel aan de gemeenschappen toebehoort, is onderscheiden van de materiële bevoegdheden van respectievelijk de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, onder meer de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake het onderwijs.

B.4.1. Volgens de Vlaamse Regering regelt het in het geding zijnde artikel niet het gebruik van de talen in de zin van artikel 129, § 1, 1° en 2°, van de Grondwet, maar het onderwijs zoals bedoeld in artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet.

B.4.2. Artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, en § 2, van de Grondwet bepaalt :

« § 1. De Parlementen van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap, regelen, elk voor zich, bij decreet :

[...]

2° het onderwijs, met uitsluiting van :

- a) de bepaling van het begin en het einde van de leerplicht;
- b) de minimale voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's;

c) de pensioenregeling;

[...]

§ 2. Deze decreten hebben kracht van wet respectievelijk in het Nederlandse taalgebied en in het Franse taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die, wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de ene of andere gemeenschap ».

B.5.1. Bij de grondwetsherziening van 24 december 1970 werden bepaalde bevoegdheden met betrekking tot het onderwijs voor de eerste keer toegewezen aan de cultuurgemeenschappen. Bij dezelfde herziening werd hun eveneens de bevoegdheid toegewezen om het gebruik van de talen te regelen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen. De decreten inzake onderwijs en de decreten inzake het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen hadden vanaf dat ogenblik verschillende territoriale toepassingsgebieden: terwijl de eerste van toepassing waren in heel het overeenkomstige taalgebied alsook in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad ten aanzien van de instellingen die, wegens hun activiteiten, als uitsluitend behorend tot de overeenkomstige gemeenschap moeten worden beschouwd, waren de tweede enkel van toepassing in het overeenkomstige taalgebied, met uitzondering van de gemeenten met een bijzonder taalstatuut (*Parl. St., Kamer, 1970-1971, nr. 10-31/5, pp. 2-3*).

B.5.2. Bij de grondwetsherziening van 15 juli 1988 werd heel de aangelegenheid van het onderwijs, met uitzondering van de drie aangelegenheden die thans zijn vermeld in artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet, aan de gemeenschappen toegewezen. De territoriale bevoegdheidsverdeling inzake het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen werd bij die gelegenheid niet gewijzigd, maar de Grondwetgever voegde eraan toe dat de wijzigingen in de taalwetgeving voor onder meer het onderwijs, met name in de zes randgemeenten, slechts konden worden doorgevoerd bij wetten aangenomen met een bijzondere meerderheid:

« Door artikel 59*bis*, § 4, tweede lid, worden de gemeenten en groepen van gemeenten palend aan een ander taalgebied en waar de wet het gebruik van een andere taal dan die van het gebied waarin zij gelegen zijn, voorschrijft of toelaat, onttrokken aan het territoriaal toepassingsgebied van de decreten van de Gemeenschappen inzake het gebruik van de talen. Hierdoor ressorteert het regelen van het gebruik van de talen voor deze gemeenten onder de bevoegdheid van de nationale overheid.

Aangezien evenwel het taalstelsel van toepassing op deze gemeenten de twee taalgemeenschappen aanbelangt, is het aangewezen in de Grondwet te preciseren dat de taalwetgeving van toepassing op deze gemeenten slechts kan worden gewijzigd door een wet aangenomen met de in artikel 1, laatste lid, van de Grondwet bepaalde meerderheid » (*Parl. St.*, Senaat, B.Z., 1988, nr. 100-2/1°, p. 5).

Bij de besprekingen met betrekking tot die grondwetswijziging preciseerde de minister van Institutionele Hervormingen (N) dat

« de op [de school die in een faciliteitengemeente is gevestigd en onderwijs verstrekt in een andere taal dan die van de streek] toepasselijke bepalingen diegene [zullen] zijn die in de wet van 30 juli 1963 zijn vervat, zulks zo lang die wetgeving ongewijzigd blijft » (*Parl. St.*, Kamer, 1988, nr. 10/59b - 456/4, p. 30).

B.5.3. Die grondwetsherzieningen die de bevoegdheden inzake het onderwijs hebben overgedragen aan de gemeenschappen, hebben de bevoegdheid van de federale overheid om het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut, waaronder de randgemeenten, niet gewijzigd.

B.5.4. De in artikel 127, § 1, eerste lid, 2°, van de Grondwet bedoelde bevoegdheid van de gemeenschappen inzake het onderwijs biedt hun aldus de mogelijkheid het onderwijs van een bepaalde taal als onderdeel van het schoolprogramma te regelen, maar niet het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen. Het is die laatste bevoegdheid die is vermeld in artikel 129, § 1, 2°, van de Grondwet.

B.6. Volgens de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XIX was een aanpassing van de taalvoorwaarden van het personeel in het onderwijs noodzakelijk « om verschillende redenen », zoals het gebrek aan afstemming op het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen, het geen rekening houden met de taalkennis die een kandidaat elders verwerft, de onaangepastheid aan de hedendaagse inzichten en de hinderpaal die de huidige wijze van vaststelling van de benodigde taalkennis vormt voor een normale aanwerving (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2159/1, p. 89).

B.7. Het in het geding zijnde artikel 19^{quater} van het Rechtspositiedecreet heeft specifiek betrekking op het personeel van de onderwijsinstellingen waar de bestuurstaal niet dezelfde is als de onderwijstaal en legt taalkennisvereisten op aan diegenen die tijdelijk worden aangesteld in een door de Vlaamse overheid gesubsidieerde onderwijsinstelling. Luidens artikel 31, eerste lid, van het Rechtspositiedecreet geldt die taalkennisvereiste ook voor personeelsleden die in vast verband worden benoemd. De in het geding zijnde bepaling regelt niet een aangelegenheid die onder het onderwijs valt.

B.8.1. Het Hof dient te onderzoeken of de regeling van die taalkennisvereisten voor de leerkrachten van de vrije gesubsidieerde scholen behoort tot de bevoegdheid om het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen te regelen.

B.8.2. In de aangelegenheden waarvoor de Grondwetgever de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen niet ofwel aan de federale wetgever ofwel aan de gemeenschapswetgevers heeft toegewezen, omvat de bevoegdheid om een bepaalde aangelegenheid te regelen die om taalkennisvereisten op te leggen, op voorwaarde dat er een voldoende nauwe band bestaat tussen de betrokken aangelegenheid en de desbetreffende vereisten en op voorwaarde dat die vereisten niet verder gaan dan hetgeen als noodzakelijk kan worden beschouwd voor de redelijke vervulling van de betrokken taken.

B.8.3. Hetzelfde geldt niet voor de aangelegenheden waarvoor de Grondwetgever de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen aan een bepaalde wetgever heeft toegewezen. De bevoegdheid om de taalkennis te regelen is in beginsel immers het uitvloeisel van de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen. Het komt de overheid die bevoegd is om het gebruik van de talen te regelen toe eveneens het niveau van taalkennis te bepalen dat vereist is om te kunnen voldoen aan de verplichtingen inzake het gebruik van de talen en de wijze te bepalen waarop het vereiste bewijs van taalkennis kan worden geleverd. Wanneer de federale wetgever krachtens de Grondwet bevoegd is om het gebruik van de talen in een bepaalde aangelegenheid te regelen, is hij dat eveneens om de taalkennis in die aangelegenheid te regelen. Evenzo, wanneer de gemeenschappen krachtens de Grondwet bevoegd zijn om het gebruik van de talen in een bepaalde aangelegenheid te regelen, zijn zij dat eveneens om de taalkennis in die aangelegenheid te regelen.

B.9.1. Daaruit volgt dat de in artikel 129, § 1, 2°, van de Grondwet bedoelde bevoegdheid om « het gebruik van de talen » te regelen voor « het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen » eveneens de bevoegdheid omvat om, in die aangelegenheid, taalkennisvereisten op te leggen aan de leerkrachten.

B.9.2. In zoverre zij aan leerkrachten de kennis van een bepaalde taal oplegt, ressorteert de in het geding zijnde bepaling onder de bevoegdheid om het gebruik van de talen voor het onderwijs te regelen die is bepaald in artikel 129, § 1, 2°, en § 2, van de Grondwet. Aangezien de Grondwetgever een territoriaal bevoegde wetgever heeft aangewezen om het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen te regelen, moeten de aan de leerkrachten opgelegde taalkennisvereisten, in die aangelegenheid, immers worden beschouwd als een noodzakelijk corollarium van die bevoegdheid.

B.10. De omstandigheid dat, zoals het Hof heeft geoordeeld in zijn arrest nr. 65/2006 van 3 mei 2006, bepaalde extra taalkennisvereisten aan de leerkrachten van de instellingen van het gesubsidieerd gemeentelijk onderwijs kunnen worden opgelegd door de federale wetgever, doet geen afbreuk aan het feit dat de aan het onderwijzend personeel van het gesubsidieerd vrij onderwijs opgelegde taalkennisvereisten onder de bevoegdheid met betrekking tot het gebruik van de talen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen vallen.

In dat arrest heeft het Hof geoordeeld dat die leerkrachten deel uitmaken van het gemeentepersoneel en in dat opzicht onder de verplichtingen inzake het gebruik van de talen en de taalkennis vallen die zijn voorgeschreven bij de artikelen 23 en 27 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, aangezien die instellingen in een gemeente met een bijzonder taalstatuut zijn gevestigd (B.13 tot B.16).

In zoverre zij de leerkrachten van de instellingen van het gesubsidieerd vrij onderwijs beoogt, heeft de in het geding zijnde bepaling personen die in de plaatselijke diensten van de randgemeenten in een ambt of betrekking benoemd of bevorderd worden in de zin van artikel 27 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken niet als adressaten (RvSt, arresten nr. 209.127 en nr. 209.128 van 24 november 2010). Zij zou

bijgevolg niet kunnen vallen onder de in artikel 129, § 1, 1°, en § 2, van de Grondwet bedoelde bevoegdheid om het gebruik van de talen voor de bestuurszaken te regelen.

B.11. Aangezien de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen voor het onderwijs in de onderwijsinstellingen die zijn opgericht, gesubsidieerd of erkend door de overheid en die gevestigd zijn in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut, krachtens artikel 129, § 2, van de Grondwet, aan de federale wetgever toekomt, is de decreetgever niet bevoegd om de in het geding zijnde bepaling aan te nemen. Die bepaling is dan ook niet verenigbaar met artikel 129, § 2, van de Grondwet.

B.12. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 19^{quater}, tweede lid, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding schendt artikel 129, § 2, van de Grondwet, in zoverre het van toepassing is op de personeelsleden van een Franstalige basisschool die behoort tot het gesubsidieerd vrij onderwijs en die gevestigd is in een gemeente met een bijzonder taalstatuut.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 12 maart 2015.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Alen